

ANPR en het recht op bescherming van de persoonlijke levenssfeer

Bij gebruik van ANPR-camera's worden kentekens van voertuigen op de openbare weg automatisch gefotografeerd en vastgelegd waardoor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer zoals vastgelegd in artikel 10 van de Grondwet, artikel 8 van het EVRM en artikel 17 van het Internationale Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten (IVBPR) in het geding kan zijn.

Inbreuk op de persoonlijke levenssfeer dient bij wet te zijn voorzien en noodzakelijk te zijn

Ingevolge artikel 8, tweede lid, EVRM en artikel 10 Grondwet dient een inmenging op het recht op bescherming van de persoonlijke levenssfeer bij wet te zijn voorzien. Voorts dient een dergelijke beperking noodzakelijk te zijn in een democratische samenleving in het belang van enkele met name genoemde doeleinden, waaronder de openbare veiligheid, het voorkomen van wanordelijkheden en opsporen van strafbare feiten en de bescherming van de rechten en vrijheden van anderen (artikel 8, tweede lid EVRM).

Art. 2 PW en 141 Sv als wettelijke grondslag bij beperkte inbreuk

Het is vaste rechtspraak dat kortstondige waarneming van een voertuig op de openbare weg door middel van camera's geen of slechts een beperkte inbreuk op de persoonlijke levenssfeer oplevert^[1] en dat voor uitvoering c.q. toepassing van politieactiviteiten of -methoden die een beperkte inbreuk op de persoonlijke levenssfeer maken, artikel 2 Politiewet 1993 (PW) inzake de politietaak en – in geval van opsporing - artikel 141/142 Sv inzake de opsporingstaak een toereikende grondslag bieden^[2]. Het moet dan wel gaan om waarneming van personen waarmee de politie vanwege de taakuitoefening bemoeienis heeft: m.a.w. het moet noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de politietaak. Dit betekent dat: inzet van ANPR kan worden gebaseerd op art. 2 PW/141/142 Sv in zoverre hiermee kentekens worden waargenomen en vergeleken die relevant zijn voor de politietaak c.q. de opsporingstaak en er, gelet op de wijze waarop ANPR wordt ingezet, sprake is van geen of slechts een beperkte inbreuk op de persoonlijke levenssfeer. Dat laatste betekent bijvoorbeeld dat het via ANPR "volgen" van een voertuig niet het karakter mag krijgen van stelselmatige observatie.^[3]

^[1] EHRM, 44647/98 (...); HR 20 april 2004, LJN AL 8449;

^[2] Zie bijv. Hof Den Bosch, 29 april 2011, BQ 3178, 20-004465-09;

^[3] Er is sprake van stelselmatige observatie indien het observeren van een persoon tot gevolg kan hebben dat er een min of meer volledig beeld van bepaalde aspecten van iemands leven wordt verkregen. Van belang hierbij zijn: duur, plaats, intensiteit of frequentie en het gebruik van een technisch hulpmiddel dat meer biedt dan alleen versterking van de zintuigen. Ander relevant element is of er bij het observeren gebruik wordt gemaakt van camera's waarvan de aanwezigheid kenbaar is gemaakt. Uit de jurisprudentie blijkt dat het observeren op de openbare weg/in openbare ruimte niet snel als "stelselmatig" wordt aangemerkt.

Andere taakstellende bepalingen als wettelijke grondslag bij beperkte inbreuk

Ook andere taakstellende bepalingen kunnen, in aanvulling op artikel 2 PW, als grondslag fungeren voor de inzet van ANPR door de politie. Hierbij kan worden gedacht aan: artikel 6 PW inzake de politietaken van de Koninklijke marechaussee; artikel 38 PW betreffende de bewakings- en beveiligingstaak van het KLPD.

Ook hier geldt dat bij de inzet van ANPR er sprake moet zijn van geen of een beperkte inbreuk op de persoonlijke levenssfeer.

Grondslag voor het verwerken van persoonsgegevens

Daar persoonsgegevens een bron van informatie zijn over betrokkenen, kan het verwerken daarvan een inbreuk op de persoonlijke levenssfeer opleveren. Overeenkomstig artikel 10, tweede lid, van de Grondwet moet er dan ook een wettelijke grondslag hiervoor zijn. Voor wat betreft persoonsgegevens die door de politie worden verwerkt geeft de Wet politiegegevens (WPG) hier regels voor (zie hierna onder 3). De Wet Politiegegevens (WPG) stelt in combinatie met artikel 2 Politiewet als eis dat de politie gegevens van personen alleen mag verwerken als dat noodzakelijk is voor de uitvoering van de politietaak. Persoonsgegevens die op het moment van waarneming nog niet noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de politietaak, mogen niet worden vastgelegd of bewaard.